

Kompromis v rámci trialógu nerieši obavy poľnohospodárov a výrobcov

EÚ dospela k predbežnej dohode o predĺžení oslobodenia dovozu poľnohospodárskych výrobkov z Ukrajiny od cla na ďalší rok, a to do júna 2025. Predsedníctvo Rady EÚ sa na tom dohodlo s vyjednávačmi z Európskeho parlamentu (EP).

V dohode sa počíta s mechanizmom tzv. záchranej brzdy, ktorý by stabilizoval dovoz na úrovni priemerného objemu ich dovozu v rokoch 2022 a 2023.

Ak by teda dovoz výrobkov presiahol uvedené objemy, opätovne by sa na ne zaviedli clá. EÚ teraz navyše k takýmto tovarom zaradila aj ovos, kukuricu, krúpy a med. EK sa okrem toho zaviazala k posilneniu monitorovania dovozu pšenice a ďalších obilnín z Ukrajiny a zavedeniu opatrení v prípade ich prudkého nárastu.

Stanovisko SPPK

S najnovším rozhodnutím rozhodne nemôžeme byť spokojní. Hoci sa európski politici zhodli na rozšírení zoznamu ukrajinských komodít, ktoré po prekročení stanoveného objemu budú zaťažené clom, v zozname chýbajú olejniny a najmä pšenica. Pritom pšenica je jedna z najkľúčovejších komodít, ktorú Ukrajina vozí do EÚ od vypuknutia vojny. Takže tento aktuálny zoznam nie úplne vhodne reaguje na situáciu na európskych trhoch, ktoré už mesiace deformujú dovozy ukrajinských komodít, a to najmä pšenice.

Dovozy budú zaťažené clom až po prekročení objemu, ktorý sa vypočíta na základe priemeru dovozov za roky 2022 a 2023. Také máme informácie z médií. To, že sa bude brať do úvahy aj rok 2023 rovnako nie je pre nás dobrou správou, pretože práve v roku 2023 boli dovozy mimoriadne vysoké.

Poľnohospodársky sektor prišiel v rokoch 2022 a 2023 v dôsledku liberalizácie obchodu s Ukrajinou

až o 19 miliárd eur. Tieto náklady nesú na svojich pleciach poľnohospodári, čo je jeden z dôvodov súčasných protestov európskych producentov potravín.

Stanovisko Copa Cogeca

Kompromis v rámci trialógu nerieši obavy poľnohospodárov a výrobcov

Rozhodovacie orgány, ktoré rokovali v rámci trialógu o predĺžení oslobodenia dovozu poľnohospodárskych výrobkov z Ukrajiny ignorovali kľúčové obavy našich producentov. Zachovanie referenčného obdobia, ktoré vystavia produkciu EÚ značnému tlaku dovozov z Ukrajiny a absencia pšenice v zozname komodít sú dôkazom, že boli odmietnuté hlavné úpravy, ktoré by najviac pomohli našim výrobcom a spracovateľom.

V rokovaní sa nepodarilo presadiť kľúčové pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy z hlasovania plenárneho zasadania Európskeho parlamentu, čo viedlo k "slabému kompromisu" o najkonsenzuálnejších prvkoch. Naše organizácie chápu politickú citlivosť tejto dohody, ako aj potrebu podporiť Ukrajinu, ale je poľutovaniahodné, že sa nezohľadnili malé, ale dôležité úpravy, ktoré by priniesli účinné riešenie pre európskych výrobcov.

Zahrnutie ovsa, krúp a medu a skrátenie aktivačného obdobia možno síce privítať, ale bez zmeny príslušného referenčného obdobia z roku 2022/23 na 2021/22/23 bude záťaž pre poľnohospodársky sektor EÚ pretrvávať, a tým aj jeho nespokojnosť. Zahrnutie kukurice je čisto kozmetickou záležitosťou, keďže vzhľadom na absenciu predchádzajúcich kvót colných sadzieb v dohode o pridružení by aj v prípade dosiahnutia priemeru 2022/23 nemalo žiadny účinok! Podobne nebude účinné ani svojvoľné zaradenie ovsa a krúp, ktoré predstavujú oveľa menšie objemy ako pšenica.

Situácia v Bruseli je taká kritická, že Rada, ktorá sa dnes ráno zišla na zasadnutí COREPER-u, aby rokovala o výsledku trialógu, sa rozhodla odložiť hlasovanie o dosiahnutom kompromise na budúci týždeň. Na druhej strane koordinátori výboru INTA Európskeho parlamentu sa veľmi netransparentným postupom voči vlastným členom (mierne povedané) rozhodli pristúpiť k hlasovaniu a dohodu schváliť. Takéto nepočúvanie výrobcov v tejto chvíli môže mať za následok menšiu akceptáciu v budúcich rokovaníach o integrácii Ukrajiny do EÚ.